

Oglas, pripostana' itd. tiskaju i računaju se na temelju gbič. aog cjenika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. šalje se naputnicom ili položnicom pošt. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod narudbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničtvu u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom ristu male stvari, u nestogu sve polkviri». Narodna poslovica.

Izlazi svakog četvrtka o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju a e p o d p i s a n i n e t i s k a j u , a n e f r a n k i r a n i n e p r i m a j u .

Predplata sa poštarinom stoji 10 K u obće, 5 K za seljake } na godišni ili K 5—, odnosno K 2-50 na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., ostali 20 h., koji u Puli toli izvan latic.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Vla Gialla br. 1. kamo neka se naslovljuju sva pisma i predplate.

odgovorni urednik i izdavaatelj Jerbo J. Mabolja.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Gialla 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Poziv na predplatu!

Započela je nova godina a mnogi i mnogi od naših cijen. predplatnika zaostali su za predplatom za jednu i dvie godine. Pozivljemo i opominjemo sve one, koji još svojoj dužnosti udovoljili nisu, da to odmah učine. Predplata se plaća unapried.

Uprava »Naše Sloge«.

Položaj na Balkanu!

Pula, 8. januara 1913.

U zadnjem broju izrazili smo bojazan glede pregovora o miru izmedju Turske i balkanskih država, da će se ti pregovori zategnuti. To se je obistinilo, jer su u u ponedjeljak ti pregovori u Londonu obustavljeni.

Razlog tome je taj, što Turci neće nikako da pristanu na zahtjeve saveznika, t. j. neće pod nijedan način da predadu Bugarima Odrin (Drinopolje) a Grčkoj otoke u Egejskom moru. U sjednici od ponedjeljka donieli su turski delegati nove predloge, u kojima proširuju nešto granicu u korist Bugarske, odriču se otoka Krete, ali zahtijevaju, da Odrin ostane u turskoj vlasti, a egejskim otocima da se dade autonomija pod suverenitetom sul tana. Na te predloge turskih delegata odgovorili su delegati saveznih balkanskih država ovo: »Predlozi otomanskih delegata ne odgovaraju zahtjevima formuliranim od saveznika u predjašnjoj sjednici. Pošto pregovori s novim predlozima ne bi doveli do sporazuma, balkanski delegati su prisiljeni djelovanje konference suspendirati.« Na to su sjednicu zaključili. Turski su delegati prosvjedovali proti suspendaciji i izjavili da predsjednik nema tog prava. Balkanski delegati pak su poručili Turcima, da neće pregovore prekinuti, nego hoće samo počekati na povoljan odgovor sa strane Turske.

Iza suspendacije mirovnih pregovora sa stali su se na konferenciju poslanici vele-vlasti i zaključili, da se ima prepriječiti nastavak rata izmedju balkanskih država i Turske. Sada će nastupiti velevlasi i posredovati te uplivali na Tursku da se odreče Odrina. Po tome koraku velevlasi sudeć ima velike nade, da neće ponovno buknuti rat izmedju Turske i balkanskih država, te da će doskora doći do željena mira, koji je potreban svima. Dok se ne sklopi mir, nema nade, da će velevlasi odpuštiti rezervate, koje su pozvali pod oružje za ojačanje vojne sile od mirne dobe.

Za nasega cesara i kralja zna se odavno, da bez krute sile pod stare dane nebi htio ratovati. I sv. otac Papa u Rimu prigodom nove godine zaželio je od svih vladara, s kojima je u prijateljstvu, da bi uzdržali mir. A njegova još uvijek vriedi

mnogo i pred okrunjenim glavama, pak da Bog da vriedila mu i ova!

Turska i Grčka uza sva mirovna poga- janja ratuju i nadalje. Tako grčka vojska obsjeda grad Janinu, koju Turci još drže u svom posjedu, gdje dodje često do krvavog sukoba medju jednom i drugom vojskom. Na moru pak dodje češće do neznatnih sukoba izmedju grčkog i turskog brodovlja; turski brodovi izadju viseput iz Dardanella, opale nekoliko hitaca na grčke brodove, koji tad navale na tursko brodovlje te ovo onda pobjegne natrag u Dardanella.

Crnogorci strže Skadar tvrdo obsjednut tlesnim obručen, dok ga Turci još uvijek brane i neće da ga predadu, jer je dobro obskrbljen živežem.

Glede Drinopolja glase najnovije viesti, da će danas započeti pregovori o predaji grada izmedju zapovjednika Drinopolja i bugarskog zapovjednika. Uzrok tomu je velika nestašica hrane i glad, te bolesti što vladaju u Drinopolju. Predajom Drinopolja u bugarske ruke, pospješili bi se pregovori o miru i samo sklopljenje ko- načnog mira. A da je pad Drinopolja neizbježiv u najskorije vrijeme, potvrđuju i viesti iz Carigrada, jer se grad nikako više ne može održati radi pomanjkanja hrane i velike nadmoći bugarske vojske oko njega.

Po tome zaključujemo, da ćemo moći u narednom broju javiti veselu viest, da je naslo na Balkanu mir, kojega očekuju željno svi narodi ciele Europe.

Govor

zastupnika Dra. Laginje prigodom rasprave privremenog proračuna, izrečen u sjednici zastupničke kuće carevinskog vieća u Beču 28. novembra 1912.

(Svrstak.)

Nadalje izjavlja se u resoluciji (čita): »Izjavljuju, da iskani simpatija saveznim balkanskim državama, s kojih se u saanjo doba sa strane austrijskih vlasti u Dalmaciji iznimnim mjerama stežu građanske slobodine i autonomna prava zemlje, jesu prirodni isjev osjedaja pučanstva u Dalmaciji i njegova predstavnictva, te osudjuju prolunarni sustav policijski, koji nalazi irataja: u Dalmaciji u samo- volnom raspustanju občinskih zastupstva; u Bosni u kraljevju najvažnijih ustavnih prava.«

Ta mi znamo, gospodo, da Bosna i Hercegovina još ne imadu državjanstva, ne u pogledu zemlje, nego pojedinci ne znadu, kakvo državjanstvo imaju. Strašno je takodjer, kakve posljedice to može da ima za pojedince u inozemstvu (čita dalje):

»U Hrvatskoj uvadjanjem i podržavanjem komercijata, kojim se, jednoj od najstarijih ustavnih kraljevina Evrope, stoljetna zakonom sajamčena samostalnost odusimlje, u isto doba, kad se odlučujući krugovi Austro-Ugarske salatu, da se Arbaniji udieli državna autonomija.«

Da, gospodo, to su činjenice. To nije više pozicija; to je drugi dio mega govora! (čita dalje):

»pokazujuć time više velikodušnosti prema jednomu delu rušećeg se turskog carstva, nego li pravice prema narodu, koji je od vjekova stvorio sebi ustavni život i kulturu, koji, brojeci više milijuna snažna, darovita i hrabra pučanstva, nastava, na granicam balkanskih država, sad prevažni južni teritorij te monarhije.«

To vrlo znamenito južno ozemlje ove monarhije, to smo mi. Nešto je tu samohvale, ako hoćete, ali velezdaže kakve, dapače niti što takova, što bi se moralo zaplijeniti, ne možemo naći u ovoj resoluciji. (Zast. dr. Dulbić: To je bilo zaplijenjeno. Zlo je, da je zaplijenjeno; to kožem ja, jedan od mirnijih (čita dalje):

Predstavnici Dalmacije proti ovakom ustavnom potlačivanju odlučni su, da bez razlike stranatnog mišljenja, složnim silama brane narodna i ustavna prava, uskurujuć čas, u koji Dalmacija ima ispuniti svoj zavjet sjedinjenja sa cjelokupnom kraljevinoom Hrvatskom, prepородjenom i ukriepljenom državnom samostalnošću, ustavnim slobodom i ravnopravnošću svih njesinim sinova.

Gospodo moja, i to se zaplijenjuje u godini 1912. po Kristovom narodjenju i pod prilikami, u kojimi živu Hrvati Austrije. Bilo bi vriedno smieha, da nije vriedno plaća.

Toliko dakle o političkoj upravi. Dakako, da nisam nauinio ostati ovdje ciele noć. To nije bila moja nakana. Moja je namjera, u koliko mi i tjelesne sile dopuštaju, da štogod iznecsen, što možda nije baš bez koristi za državu ni za naš narod.

Pokušati ću, da još koju rečem o drugim granam naše javne uprave. U tom pogledu teku rieči kao iz vrela. I ako nisimo Niemci, govorimo od srca, zato nam rieči teku.

Uzmimo na primjer sudsku upravu, dakako samo glede onih krajeva, u kojih stanuje u ovoj državi naš narod. Što vidimo tu?

Mi imamo sudbenih kotara, gdje stanuje do 80 po sto Hrvata, a kakvih 20 po sto Talijana. Nepretjerujem!

Što ovdje navedem, nije naperno proti talijanskom elementu. Gospoda mogu biti uvjereni, da sam ja medju najboljim prijateljima talijanskog naroda. Ali navadjam činjenice.

U sudbepim kotarima Motovunu, Pionuu, Lošinjju, paće u Cresu, gdje u seoskim obćinam nema jednoga Talijana, suđe i druge sudske poslove obavljaju ljudi, koji ne poznadu jezika većine ladanjskog naroda. Ja sam odvjetnik, pak se je u Cresu mojem zamjeniku opetovano dogodilo, da se je sudac ispricavao, da ne može dati pisati zapisnika oizkazu svjedoka u hrvatskom jeziku, jer nema zato sposobnog osoblja.

Takovo je stanje na kvarnerskim otocima, koji, kako znate leže izmedju Istre, Dalmacije i Hrvatske. Hoće se u narod-

nom pogledu da se stvori nekadašnja vojnicka krajina, izmedju raznih hrvatskih zemalja, samo da mi ne dodjemo do onoga, što su nam Bog i priroda dali i što nam poštenu ljudi moraju da priznaju.

U području okružnog suda Rovinja, jesu Hrvati u velikoj većini, ako izuzmeta gradice, od kojih ima Rovinj svojih 13 tisuća, a drugi kao Poreč, Motovun, Vodnjan, Buje itd. samo po koju hiljadu, Lošinj je dođuše nekoliko, ali tamo nisu samo Talijani, većina je naroda hrvatska kao i u Cresu; sa svim tim nismo mi danas došli do toga, da bi imali jednu porotnu razpravu u hrvatskom jeziku. U pogledu toga (rovinjskog) tribunala, treba da još koju rečem, ne baš radi porotne klupe (hrvatske), jer do nje će doći, ma bilo i proti volji vlade i prije nego li ona misli, već iz hiljade drugih važnih razloga. Kada se je u Austriji za prvi put uređivalo sudovanje, recimo moderno, imala je Pula, koja pripada okružnom sudu rovinjskom kakve 3000, najviše 4000 stanovnika, bila je močvarno gnjezdo, te su na u glavnom trgu pastiri iz gornje Istre u zimsko doba ovce pasli. Pula bijaše tada u obće posve neznaatno, od malarije nezdravo gnjezdo.

Nasuprot toga, imao je grad Rovinj već tada, držim, barem 7000 stanovnika, ako ne više, jer je kroz tri vieka, kao posrednik onog vrlo zanimivog useljivanja u Istru iz Dalmacije i u obće sa jadranske obale, bio došao do blagostanja.

Mimogred spominjem, da je medju Talijani i Hrvati mnogo prezimena, koja spominju sa stalnošću na ovo useljivanje.

U Rovinju i njegovom sudbenom području naći ćete mnogu obitelj prezimenom »Albanese« i »Decaneva« t. j. Di Canea sa otoka Krete ili Quaranta t. j. Santi Quaranta, ali je Santi odalo itd. dakle u ono doba nebijše većega grada nego li Rovinj, gdje bi se za srednju i južnu Istru i za kvarnerske otoke bilo moglo ustanoviti jedan sudbeni dvor.

Tako se je dogodilo, da je Rovinj odlučilo za sjedište okružnog suda i ostalo je tako do danas.

Ali kakovi su danas odnošaji stanovništva i prometa? Evo ovako: Naprama kojih 13 000 stanovnika, što jih ima Rovinj, gdje je sielo okružnog suda, ima danas Pula do 50.000 stanovnika bez vojništva. Pučanstvo okolice Pule i bližih kotarskih sudova, te Lošinja i Cresa takodjer je mnogo poraslo u zadnjih 50 godina, pak bi već iz tog razloga bilo naravno, da bude Pula odabrana za sjedište ckržnog suda a ne Rovinj.

Ali mi ne zahtijevamo ni toliko. Mjesta je na zemlji za svih, te ako bi oduzeće okružnog suda Rovinju imalo značiti neki narodncstai i gospodarstveni gubitak, mi smo posve sporazumni s tim, da se za Pulu i kvarnerske otoke, u preom redu sa Cres i Lošinj, te za bližnje sudbeno kotare istarskog kopna ustanovi jedan novi okružni sud sa sjedištem u Puli. Pravica tako pita već obzirom na broj naroda. Ali to nije jedini razlog.

Mora se naglasiti, da najveći dio mjenjenih, trgovačkih i u obće takovih stvari, koje bi se imale rješiti čim prije, dolaze iz Pule, a ne iz Rovinja ili iz gornjih krajeva prema Kopru. Tako se događaju, da mjenica plativa u Puli mora da bude utužena u Rovinju, te dotični nalog izplate ili posudu treba ipak nešto duže čekati. Mislite u takovom slučaju na potrebu privremene odredbe ili osjegurne ovrhe! Pa ne treba, da to na dalje razlažem.

Onda ima pitanja delikatnije naravi, koja u Puli nastaju, a na vanjsini ne, ni u samom Rovinju, čije je stanovništvo većinom poljodjelsko.

Kod nas u Puli ili odličnija gospodja ili gospodin veće službe, dođe u položaj, da se mora obratiti na suca, koji je dobar, marljiv i sve što hoćete, ali ipak ne ima takovih, koji bi imali nekoje veće autoritete i iskustva života, te da kažem iskreno i neki viši društveni, socialni rang. To su odnošaji, na koje treba računati. Kako se vidi, ima i u tom pogledu neprilika, s kojima nam se je boriti. Zato biti će tako slobodan, da postavim opet za raspravu privremenog proračuna jednog predlog, koj ide za tim, da vlada provodi čim prije te bude u Puli ustanovljen toli potrebiti okružni sud. Reći ću posve u kratko, da bi se tomu moglo prigovoriti, da zemaljski sabor još nije dao privile; ali ja baš iskreno izjavljam, da nikako ne razumijem takovo tumačenje zakona. Može se biti za autonomiju, koliko se hoće, ali u ovakvom slučaju, gdje je vlada u zadnjih dvanajstak godina jedno 8 puta pitala mnenje sabora, a on ga nedao niti nepovoljnoga, ne ima mjesta zakonu od godine 1873. br. 62, koj određuje, da se okružja mjenjati ili nova sudišta ustanavljati mogu naredbenim putem, ali samo pošto se je vlada upitala za mnenje sabora, ili primila takovo mnenje.

Gospodo, ja nisam baš profesor njemačkog jezika; ali ja držim, da se iz one odredbe zakona, bez ikakvog nasilnog tumačenja i bez pretjerivanja može izvesti pravi smisao. Ako vrhovna sudska uprava upita jedan sabor: reci mi, tvoje mnenje, bili bilo dobro ili potrebno, da se tu i tu ustanovi jedan okružni sud, pa ako dotični zemaljski sabor kroz dvanajstak godina neda niti jednog negativnog odgovora, zar će onda sudska uprava čekati za uvijek na naredbu, kojom bi se zadovoljilo najvećim interesima sudske uprave i najvećim ekonomskim interesima pučanstva, kao što bi baš bio slučaj u Puli.

Ali, gospodo, zakona i ne treba tumačiti; njegovo mrtvo slovo dosta govori za moj nazor. Što znači to: (novo sudište može se ustanoviti naredbenim putem) samo nakon pitanja zemaljskog sabora za mnenje ili nakon primitka takovog mnenja?

To mora značiti, da je dosta, ako je vlada pitala sabor za njegovo mnenje, pa i ne dobila ga, ili u drugom slučaju, ako jedan zemaljski odbor ili sabor, od vlastite volje (i ne pitan) reče vladi, da želi ovu ili onu promjenu sudsok okružja, ili ustanovljenje jednog novog sudišta.

U jednom i u drugom slučaju može se ustanoviti novi jedan okružni sud. Neki hoće da je ta besjeda iiii tiskarska pogriješka u zakonu, mjesto besjeda s r.

U pogledu ustanovljenja novog okružnog suda u Puli, mi smatramo onu pogriješku (ako se je podkrala) za providnost Božja i držim, da se zborna sudišta mogu ustanoviti svagdje, gdje je to potrebno iz gospodarstvenih, jezikovnih i u obće iz razloga sudske uprave. Dapače još je otvoreno pitanje, da li se ne mogu ustanavljati nova sudišta državnim zakonom, a da se ne pita nikoga, jer vrhovna sudska uprava vezana je na mnenje

sabora samo onda, kad hoće da naredbenim putem ustanovi jedan tribunal.

Glede gospodarstvenih nižih uprava, dakle glede ministarstva za poljodjelstvo, javne radnje, trgovinu itd., mogu da se izrazim u kratko. Naš je klub upravio na ukupnu vladu vrlo obsežnu interpelaciju (ta je interpelacija podnesena u zastupničkoj kući u Beču dne 27. novembra, tiskati će se u »Našu Slogu«, čim bude prevedena. Op. ur.), kojom se pita; da sva ona djela, što su naznačena u tako zvanom velikom gospodarskom programu od god. 1908., budu izvedena odmah, a ona što zahtjevaju velikih svota i koja se ne mogu provesti na jedaput, da budu provedena najkasnije u 10 do 15 godina, kako je u programu od 1908. ustanovljeno, i da prema tomu vlada već sada odredi sve što je potrebno, da budu posve izvedene sve točke programa, sve neobhodne potrebe stanovništva u Primorju. Dakako bez navadjanja pojedinih stvari, koje su u interpelaciji navedene i ako samo primjerice prijavljam odnosni predlog, koj se glasi:

C. kr. vlada posiva se, da u bečkoj službenoj novini od 4. augusta 1908. objavljeni program za gospodarsko podignuće južnog Tirola i Primorja, u onom dielu koj se tiče Istre, provadja brže nego li do sada, da osobito radnje, tičuće se najpređih potreba seoskog stanovništva budu provedena bez oklevanja, a one koje zahtjevaju većih novčanih štrava ili više vremena, neka osjegurava tako, da budu bez dvojbe izvedene u roku od 10 do 15 godina, računanih od 1908. U tu svrhu ovlaštuje se vladu, da se posluži također izvanrednimi krediti.

Mislim, gospodo, da mi je u tom pogledu još spomenuti, da sam u onoj interpelaciji spomenuo samo Istru, s razloga, što baš ta zemlja na prvom mjestu potrebuje vladinih odluka, bez kojih seoskom stališu Istre prieti podpuna propast.

Necu tim da rečem, da druge pokrajine, ne imadu takodjer vrlo velikih potreba na gospodarskom polju, pak će o tom u zgodan čas drugi pozvaniji moji drugovi i o tim stvarima govoriti potanko i potpunim poznavanjem odnošaja.

Eto gospodo, poslje svega što sam rekao i ako je izašlo kraće nego li sam želio, držim da moram završiti. U koliko biste moja izvadjenja u obće htjeli smatrati kao izjavu našega kluba, — što nije — pridržujemo sebi, da konačnu odluku glede vladine osnove o proračunu, stvorimo onda, kad nam bude moguće odrediti naše ustanovište političnog i vanjskog položaja naše monarhije. (Zastupnici su taj govor živo povladjivali i pljeskali.)

Pogled po Primorju. Puljsko-Rovinjski kot.

Jedna zabrana u Puli. Lučki admiralat u Puli zabranio je stopetkim osobam i momčadi i takozvanim gazdima bez rangovnog čina, polazak »Narodnog Doma« u Puli. Tako je stajalo u dnevnoj zapovjedi od 2. januara 1913.

»Narodni Dom« u Puli vlasništvo je kreditne Zadruge Istarske Posujilnice, koja ima na prvom podu svoju pisarnu. Uz nju je na prvom podu »Gospodarska Sreza za Istru« i »Cianoica« društvo za zabavu i pouku. Sve to troje ne bavi se nimalo politikom, a tako ni privatni stanari drugog i trećeg poda i podkrovlja.

Prizemno je gostiona u zakupu građanske pisenke pivare s jedne strane glavnog ulaza i kavane s druge strane. Još se tu zahodi velika dvorana za zabave, te ju drži posebice u zakupu gimnastičko društvo »Sokol«.

Zabrana o kojoj govorimo, mogla se je učeti i tiče se samo kavane i gostione,

gdje je pristup svakomu slobodan, te je tamo u istinu zalazio takodjer podčastnik i momčadi bilo mornarice, bilo od kopna, bilo od domobransva; medju njima i takovih koji ne razumiju hrvatski ili vrlo malo.

Naši prijatelji »Giornalotto« i »Polaer Tagblatt«, donieli su odmah sutradan viest o ovoj zabrani samu posebice. Tako jih je razveselila.

Neko česko društvo i neka zabavna udruženja podčastnička, koja pod plaću bijahu sebi osigurala veliku i liepu dvoranu sokolsku u »Narodnom Domu« nisu je ovih dana mogla porabiti, jer uz predstavu ili ples, ljudi hoće i da štogod zafoze u gostioni ili kavani; ali ako u nju ne smiju, onda ne mogu ni držati zabave.

Tako je ovom zabranom nanesena velike, ogromna šteta zakupniku gostione i kavane, zakupniku velike svečanostne dvorane, a posredno i vlastnici palače, jer mnogi, koji baš i nisu tvrdo vezani na vojnički zakon, ali iz drugih obzira, misleć, da se je dogodilo Bog zna kakvo zlo, začali su se i oni dolaziti u Narodni Dom, i ako bez ikogjeg razloga.

»Finalmente«! Tako je uskliknuo »Giornalotto« organ kamorre i napisao prilično dug članak o zabrani.

Tko ga je pomno pročitao, uvjeren je, da je kamorra i ovaj put pokazala svoju mljetačku čud, proračunano samo na skrajno licumjerstvo i na najgnjusniji dobitak. Brigant je ogrnuo kabanicu, da mu se budeža ne vidi. On je na jednom najbolji i najsvjerniji Austrijanac! — Ako su onaj članak čitali oni od lučkog admiratala, morali su sami sebi reći: Maddalena, Ti ga fatto pezo!

U članku pak od 7. o. mj. »Giornalotto« ravno govori, da ovu državu može spasiti samo talijanski narod upravljan iz Rima ili podložan monarkiji. Na zdravlje!

Takvog pisanja ne opažaju gospoda od državnog odvjetništva!

Povod zabrane kažu nam, da je bio taj, što je proti poslovođji kavane i gostione Grgi Baselčić bila podnesena prijava, da je još negdje decembra u Kandlerovoj ulici u nekoj krčmi ili kavani, izjavio nešto glede svoje braće vojnika, čega oni pod tešku kaznu nebi smjeli učiniti.

Stvar se je dala istraživati, pak je bjelodano dokazano, da poslovođja Baselčić niti je bio u tom nekom lokalu u Kandlerovoj ulici, niti je što onakova rekao.

Nasuprot je pod sunjnjom gore navedene izjave neki konobar kavane.

Ostavljamo drugim da sude, je li pravo mahom zabraniti polazak Narodnog Doma i bez ikogjeg omeđavanja, te uzrokovati nedogledne štete pojedincem i ustanovam radi par nepromišljenih izraza, što ih jedan kellner izreče, Bog zna j u koju dobu noći u drugoj ulici i u drugom lokalu.

Pošto je stvar stavljena na čisto, nadamo se, da će c. kr. lučki admiralat opozvati onu zabranu i tako omogućiti, da se u Nar. Domu u Puli opeta može pjevati — na žalost naših narodnih prijatelja — kao na silvestrovo večer, korčanicu »Oj Banovci«. Što su ju Hrvati pjevali pred 60 i više godina, kad su pod oružjem korakali proti Giornalottovim prijateljem-bunolovnikom, a za »Kralja i za Dom!«

Talijanske suse. U organetu puljske kamorre od prošlog tjedna neko jadtikoje, kako hrvatske i slovenske novine neprestance mraze Talijane pred dobrim istarskim kmetom i prikazuju je kao najveće neprijatelje tog dobrog puka. To da nije istina, već da su Talijani bili uvijek prijatelji istarskog kmeta i dok se nisu pojavili razni politički spekulanti, vikari i parslavistički bunitelji, da su Talijani živjeli sa slavenskim kmetom u najboljem miru i ljubavi lid.

Koliko drskosti u tom pisanju, toliko i podlih laži. Dok je naš kmet spavao, Ta-

lijani su s njim radili što su htjeli, zlorabivši na štetu našega kmeta svoju vlast i zakone, dapače izrabljivali za našega kmeta ne samo tobože fina i učena talijanska gospoda suci, advokati, liečnici, ašesori itd. nego i gradske gospodske dangube, postolari, butigiri, kočijaši, štracari, brusari itd. Svi ti živjeli su na račun našega kmeta i njegovim žuljevima i trudom se obogaćivali. Kmet je šutio, jer je morao, budući za njega nisu vriedili zakoni, a talijanska gospoda su ga varala i gulila. Dok je naš kmet morao sve to mirno podnošati, naravno, da su ga dotle u miru i ljubavi Talijani krali i dok se nije kmet tog talijanskoj otimačini opirao, vladao je mir. Za takvim mirom i ljubavlju eto plaće u listu puljske kamorre Talijan mlade generacije, jer ne može dandanas da »mirno i u ljubavi« živi na račun našega kmeta, kako su to činili njegovi stariji.

Kad su naši prvi narodni borci i buditelji ustali proti toj otimačini i zulumu i našega kmeta počeli učiti kako je jednak pred zakonima svakomu Talijanu, gospodinu i fakinu, otdađ je počelo nestajati talijanskim dangubama tobože »mira i ljubavi« a u istinu mastnih kmet-skih zalogaja i brutalnog gospodarstva. To je uzrok talijanskim jadikovkama zbog prestale »ljubavi i mira« između Talijana i našeg kmeta, to je povod napadajima i podvalama na naše prvake, jer su ovi našem kmetu otvorili oči, da ne tovi kokekake talijanske štacunare, postolare i druge u propalim talijanskim gradicima. Sve to većim osvješćenjem našega naroda nestaje Talijanima one stare vlasti i prepotencije, pred kojom je negda naš kmet na dvadeset koračaja skidao klubok talijanskoj gospodi i tresao se pred njihovom pojavom.

Hvala našim narodnim vođjama, svećenicima i prosvjetiteljima toga više nema; a mi ćemo svi i nadalje puniti i učiti naš narod, da izbjegava onakovo talijansko prijateljstvo, mir i ljubav, koje sve nije bilo ništa drugo, nego zatiravanje i izrabljivanje našega naroda i naše narodnosti. Prijateljstvo, mir i ljubav sa Talijanima neće prije nastati, dokogd Talijani ne priznaju i ne dadu našem narodu i narodnosti sve što nam po Božjem i ljudskim zakonima pripada i ne povrate što su nam u prošlosti oćeli i kratili.

Zahvala. Prigodom božićnih blagdana dobila je družbina škola u Banjolama (Pula) od gosp. Nike vit. Mardešića dvije poveće škrinje pune svakovalna voća i slatkisa, da se taj dar podijeli kao »dobra ruka« školskoj djeci.

Blagohotni obzir gosp. Nike vit. Mardešića, što ga prema djeci ove škole izkazuje, nuka me, da mu ovim putem izrazim najodanija čuvstva zahvalnosti. Napomenuti još imam, da je taj dobar čovjek još u početku škole godine kupio i poslao na svoj trošak za istu djecu mnoštvo školskih knjiga. Ta će njegova požrtvovna ljubav ostati trajnom uspomenom u arcima ove djece. Ona do duše ne poznadu osobno toga svog dobrovolca, no i ako ga ne poznadu, daju mu tvrdu vjeru, da će uvijek svim arcem nastojati, da se dostojnim pokazju njegove dobrote. U prvom su redu ona odlučila, da će svoj liepi hrvatski jezik ljubiti, u njemu živiti i umrijeti za njega. Tudju će školu izbjegavati, da ne postanu u njoj izrodi, koji su na sramotu rodu svome. Takove i sami tudjinci preziraju, jer »tudja ljubav ljubii svoga«.

Veselo je zaista bio ovogodišnji Božić našoj djeci i srećna su, što s ponosom mogu pokazati na svojo mnoge dobrovolce, poglavito na gosp. Niku vit. Mardešića, pak mu iz dubine zahvalnih srdaca svojih kliću: Zivio! — Dukić Milan, učitelj Družbine škole, Banjole.

Veliki ples mladenačkog društva nar. radn. organizacije biti će u subotu 11. 1.

mj. u velikoj dvorani Nar. Doma. Početak u 8 i pol sati na večer. Ulaznica: članovi N. R. O. 80 p., nečlanovi K 1.60, gospo dje 40 p. Pristup imadu samo pozvani.

Za dobru ruku k novoj godini darovao je g. Grgo Buždon u Poli Družbi sv. C. i M. K 5. Živio i našao nasljednika.

Lošinjski kofar

„Dramatičko i glazbeno društvo“ u Malom Lošinj. Vrlo nam je začudno, što se do sad nije našlo pero, koje bi svratilo pozornost javnosti na ovo eminentno kulturno i narodno društvo u Malom Lošinj. Ovo je društvo za ovaj kraj, a pogotovo za sam grad, najstretnije nađeno sredstvo za buđenje narodne svijesti i udruživanje narodnih elemenata. Bez njega bio bi Lošinj u ova burna vremena mrtvo udo na našem narodnom tijelu.

Društvo započelo je svoj rad jošte kao nekonstituirano Carevim „Zimskim Suncem“, koje je kod publike u Malom i Velikom Lošinj ostavilo tako dubok dojam i izmamilo toliko suza iz narodne duše, da je smatralo nužnim, da ga uz „Granitara“, „Charlesovu tetku“, „Fakina od porta“, „Posljednjeg Zrinskoga“ itd. uvrsti u svoj repertoar i za ovu zimsku sezonu.

Iza „Zimskog Sunca“ sledila je vrlo uspjeta večer sa biranim programom, u kojem su se našli diletantri osobito istaknuli u igri „Stric iz Amerike“, dok smo se 1. prosinca pr. god. od srca nasmijali vrlo uspjeloj saloigri Jaka Štoke „Mutasti muzikant“, a 15. istog mjeseca repriži te igre i drugoj saloigri od istoga auktora: „Ne zovi vraga“. U izboru tiju igara bilo je društvo najstretnije ruke, jer su ti komadi upravo ko naručeni za ovdješnju publiku.

Bude li ovo društvo nastavilo na započelom putu ovakvom marljivošću i požrtvovnosti, možemo mu već unaprijed preći, da će ga zapasti najljepši lovor-vijenac na polju dramatike i glazbe, dok će u povjestnici našeg narodnog preporoda u Malom Lošinj zauzeti prvu i najljepšu stranicu.

Kako čujemo, ovo se društvo kani pripojiti „Narodnoj Zajednici za Istru“, što je vrlo povalno, jer će se tako moći oduprijeti svakoj navali sa strane rovačazavodnika, koje se, Bogu hvala može na prate prebrojiti.

Za ovako uspješan rad ide u istinu velika zasluga našem vrlom i neutrudivom nadučitelju, g. Josipu A. Kraljiću, kao predsjedniku društva, koji je svojom radnošću i sposobnošću, bez da sve vješa o veliko zvono, već mnogo toga izvršilo i izorao na tvrdj lošini našeg narodnog napredka u Malom Lošinj.

Ne manja zasluga ide onoj idealnoj braći-sokolovima Antonu i Noju Martinoliću, koji su se baš u zgodan čas povratili iz daleke Amerike, da urade za napredak i spas svog rodnog mjesta. Na njima je, da uhvate naše narodno krmilo u ruke i da skrenu brodicu našeg narodnog rada sa ne najprirodnijeg puta, kojim bi mogla krenuti u drugim, valjda manje sposobnim rukama. Na to ih zove naš narodni element, a oni, kad već znadu i mijuju, neka nas vode.

Odlučno mjesto u „Dram.“ i glazbenom društvu zauzimlje naš dobar i simpatični starić, gosp. Josip Skoplčić, učitelj, koji je društvu ono, što tijelu žila kuzavica. Njega i gosp. učitelja Milana Paškvana zapala je čarna zadaća, da upravljaju i vode glazbeni dio društva, što oni i vrše na obće zadovoljstvo i harnost publike.

Sto pak da kažemo o našoj pčelici gdjici Karmeli Boniclioi, koju nalazimo na poprištu od onih vremena, odkako se je počela buditi narodna svijest u Lošinj? Za nju bi dostajale samo ove riječi: ugledale se u nju sve naše gospođice, koje do da-

nas stoje izvan kruga „Dramatičkog i glazbenog društva“ i neka ju sledje primjerom neprekinutog narodnog rada. Gđjica Boniclioi jest prvak naših žena u Lošinj, ona je najvjerotip naše na rodne žene, utjelovljena narodna radnošću, poštivnošću i samopriegoj. Dramatičko društvo kani na skroman način proslaviti 25 godišnjicu njezinog rada na narodnom polju, što je ona u punoj mjeri i zaslužila. Živila!

Kad još spomenemo naše vrle činovnike i ono kolo djevojaka, koje se upravo najčešću u radu za ovo društvo, prikazali smo vam u glavnim potezima onu četnicu, koja igra glavnu i najuspjeliju ulogu u preporodu otudjelog Lošinja.

Samo naprijed mladi naši sokolovi, pa ako i naidjete na koji klip, bio to makar i u formi predstave, dignite nogu i prekoračite ga, da uzmognete čistim stopalom stupiti na pedestal sačinjen od lovorike kad vam se bude čitalo povjesnicu vašeg uspjelog rada za spas Lošinja.

Nova seoska blagajna osnovana je dne 26. decembra 1912. u Štivanu na otoku Cresu i to za porezne občine Stinan, Belej, Ustrine i Vranu.

Na osnovateljnjoj skupštini razumčito je prisutnima društvena pravila Rajfseidnove blagajne veleč. g. I. Pavacić, iztknuvši važnost i vrijednost takovih zavoda, koji pomažu članovom u nevolji i drže ih daleko od novčara i krvopija. Istog dana učlanile se 32 osobe. Bilo sretno!

Krčki kofar

Tužna Korika. Talijanski list „Corriere Adriatico“ od dne 16. decembra 1912. što izlazi u Trstu, silno se je potužio u dopisu iz Krka na odnosaje u onom gradu. Spominje, kako je bivši predstojnik one občinske uprave dao ostavku, te je predsjednikom imenovan neki činovnik rovinjskog tribunala, koj po zakonu ne može da upravlja občinom krčkom, jer je još uvijek vezan na spomenuti sud, od kojega da ima samo dopust i to do konca septembra 1913.

Dopisnik kaže, kako taj gospodin radi mjesto odvjetnika i mnogo, i kako bi u upravi občine morao opeta raditi za jednog tvrdog čovjeka, dakako nije moguće da je bolestan, a zašto bi drugo bio na dopustu nego radi bolesti.

Doduše Krk je talijanski grad i onaj gospodin na kojeg cilja dopisnik je Talijan i te kakov. Zato nas baš nije osobita briga, da rješavamo ovaj spor. Nu ako je istina, da je „radi bolesti“ dobio dopust do konca septembra 1913, to je jedan dokaz više, kako Austrija tobože proganja Talijane. Valjda ovomu gospodinu koncem septembra 1913 pada stanoviti broj godina, usljed kojih će dobiti veću penziju. Nu tu neće plaćati sami Talijani, nego i Hrvati. Eto to je razlog zašto smo se osvrnuli na onaj člančić talijanskog lista „Corriere Adriatico“ a njemu neka odgovore gg. Covaz, Jacopig i drugi, kojih se tiče!

Voloski kofar

1861. Da se čuje i drugo svono. Od svoje petnaeste godine tucanja po raznim mjestima Istre u civilnim i državnih službah, izlajući se batinama i dosta drugim neugodnim posljedicama, ostavil uvijek vjeran svojoj narodnosti, ipak se našlo nekako i ambiciozno momče, te me hitlo beatemeljnim i neosnovanim podvalama napasti, tobož na obranu hrvatstva ovdje. Nezna jadan, da su prvo njega občinari a tako i občina lčić znali osvojiti i čuvali svoju narodnu stvar, pak i danas, svjestni svoje dužnosti, na dolican način stoje na obrani svojih prava, te bi oni prvi bili znali ustati i protiv ovdasnjeg postemeštra, kad bi za to i malo povoda imali.

Pred koji mjesec dana, sa strane poštne dirckije, privremeno imenovana poštna činovnica, nastupila je kod ovog poštanskog ureda službu i u saobraćaju sa strankama, istina, nije baš glatko išlo, jer osim par slovenskih rieči, ni slova hrvatski ne zna. Postemeštar da svako zlo ukloni, na vrijeme poduzeo je shodno i nade je, da hoće doskora i u ovom pogledu udovoljeno biti. Čemu onda nabacivati se protiv nečujnoj osobi postemeštra, kad je on u toj stvari kao činovnik najponizniji sluga svoje predpostavljene oblasti; čemu stupce lazima napunjivati, da se samo talijanski govori i da je ured potalijančen, kad je nasuprot istina, da je napis pešte na drugom mjestu hrvatski, dapače i bez talijanskog, da sve liskanice, upute i ine druge spise nose na drugom mjestu hrvatski i da uobće bez personal u uredu kao i izvan ureda medjusobno samo hrvatski govori. Ništa drugo nego sramota, da se je jedino radi osobne osvete htjelo oklevetati moju osobu. Nek se radje sam pokaže na drugom polju, gdje je pozvan da radi.

Zato što se odnosi na patriotizam u postemeštra u lčićih — neka sudi javnost a glede svega drugoga pozivljem pisca, da sa svojim imenom odgovornost preuzme e da se na drugom mjestu ogledamo. — Ivan Španjol, c. kr. postemeštar.

Odbor gospođja i gospođjica u Voloskom Opaliji odpremio je ovih dana putem družbe sv. Cirila i Metoda za Istru na družbinu školu u Rabac: odječe za 15 muškaraca i 18 djevojčica; za družbinu školu u Zrenj: odječe za 24 djevojčice i za 17 muškaraca; za školu u Humu: odječe za 18 dječaka i 12 djevojčica. Želili bismo, da se u ovaj prekrasan primjer Voloskih i Opalijških gospođja i gospođjica ugledaju i druge naše rodoljubke diljem Istre naše.

Pazinski kofar

Koncert s plesom za Družbu. U subotu dne 11. t. mj. priredjuju podružnice družbe sv. C. i M. u Pazinu veliki koncert s plesom u dvorani Nar. Doma uz sudjelovanje „Hrv. glazbe“. Ulaznica: Sjedača 1 K, stajanje i galerija 60 para. Početak točno u 8 sati. Buduć je čist prihod namijenjen u plemenitu i dobrotvornu svrhu primaju se predplate sa zahvalnošću. Istotako obzirom na tu svrhu, mora le večeri pohititi u Narodni Dom sve, što čuti i odiše slavenskim duhom u Pazinu, da pokaže ne samo činom, nego i srcem, da duboko osjećaju za napredak i prospjeh našeg narodnog napredka i života. Program koncerta je vrlo biran; na njem čitamo: proslav, guslanje solo, pjevanje, tamburanje, glasovir i solopjevi, a na koncu predstaviti će lakrdiju u 1 činu „Za Objed“.

Upozorujemo na ovaj liepi koncert vanjake u okolici pazinskoj, te da mnogobrojni posjete taj koncert na kojem će se bratski pozabaviti i provedeliti a uz to podpenoći plemenitu i rodoljubnu svrhu koncerta: Družbu!

Koparski kofar

Slam. Dne 12. o. mj. obdržavali će ovdješnja podružnica Družbe sv. C. i M. svoju glavnu godišnju skupštinu sa običnim dnevnim redom. Početak točno u 8 sata po podne.

Pozivlju se članovi i prijatelji dobre stvari, da se u što većem broju odazovu.

Za učiteljstvo. U koparskom kotaru raspisana su do 16. jenara 1913. sleduća učiteljska mjesta ravn. učitelja III. reda sa hrvatskim nastavnim jezikom: u Sovinjaku, Draguču, Humu, Danama, Trsteniku, Svim Sretima (Sv. Donat) i Črnici, koje zadnje tri su novo sistemizovane; mjesto podučitelja u Lanišću, mjesto učiteljice III. reda u Rožu i Lanišću; nastavni jezik hrvatski. Javljamo ovo za to, da podsjetimo naše hrvatsko pučko učiteljstvo, da i u koparskom kotaru imade važnih hrvatskih škola, za koje nek se natječe.

Razne primorske pjesni

Dobra ruka sv. Cirila i Metoda za Istru. Pored snažnog odjeka, što ga izvanjski sudbonosni događaji izazivlju u našem narodu, jedva je čuti glas ove naše Družbe, koja ujednutim sred ovakvih težkih prilika nastavlja neumorno svoj rad, i treba da je tako: njezino napredovanje mora biti brez prekida, jer što dalje, to i neprijatelj navaluje sve to jače.

Što malo, po će biti 20 godina, što se naša Družba osnovala. Bila se osnovala kao posljednji očajni pokušaj otpora, koji je srećom vrlo ljepo uspio. Godine 1895. imala je Družba jednoga samoga učitelja, dok ih danas poslie 17 godina imade 70 što učitelja što učiteljica, porazmjestjenih na raznim, najizloženijim točkama Istre.

Ali je time naša Družba preuzela na sebe vanrednu odgovornost, skopčanu s ogromnim obvezama a žrtvama. Račun njezinih redovitih troškova za tekuću godinu premašit će svotu od 200.000 K.

Hoćemo li pak, da nam uspjeh bude podpun i narodna obrana u Istri olakšana, morat ćemo segnuti dalje. Trebat će začiti još i u one istarske kraj-ve, gdje se već u malene djece naša majčina rječ sve većma gubi. Njih treba spasiti i privesti k ognjištu našem.

Da nam to bude moguće, obraćamo se ovime na sve rodoljube i prijatelje naše Istre s usrdnom molbom, da bi nam u ovom teskom času pomogli i prigodom početka nove godine podielili Družbi sto obilati „dobru ruku“, to vize — što je ove godine usljed raznih kriza i nevolja sabiranje za istarske škole znatno otežčalo a na žalost i prilično zapelo. Naprijed za Družbu.

Još ntkada ulje se dogodilo da bi bilo za srbske srećke od god. 1888. toliko zanimanja, kaosto je upravo sada. Pravi utrok toga zanimanja je tesko naći, ali je sigurno, da mnogo privlative moći loži u činjenici, da stojmo pred velikim vućenjem (15. jenara), kod kojeg će biti izručen glavni zgodat čistih 100.000 franaka. Tako hoće u sretnom slučaju obogatiti, kod toga za srećku malo izdati, za tog je ustvorena srbska državna srećka iz god. 1898. Mnogo više nade do bogalstva našli dakako turska srećka sa svojim bogatim zgodilcima u iznosu 1.800.000 franaka svake godine. Turska srećka je skuplja, ali i drugocijenija. Pravi računar će izračunati, da je turska srećka najjeftinija „Slovenska Straža“ preporuče obadrie i to svakome onu, koja mu je naj-

Srećke u korist kluba Cirilo-Methodskih zidara.

Ne odbacite sreće, koja Vam se nudi!!!

Kupite **srbsku državnu srećku** od godine 1898. u izvratnoj skupini 3 srećke na 46 mjesečnih obroka po K 3.25, još bolje u skupini 4 srećke na 46 mjesečnih obroka po K 3.50 za 11 vućenja svake godine! Srbska srećka sama može se dobiti na mjesečne obroke po samo **jednom krunam!**

Glavni zgodilci 100.000, 75.000 i 20.000 franaka svake godine.

Ne pregledajte, da je dne 1. veljače 1913. vućenje

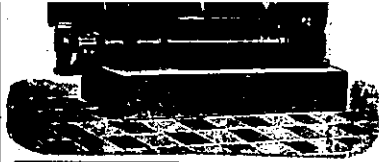
turskih srećaka

sa glavnim zgodilcima po 3 puta 400.000 i 3 puta 200.000 franaka svake godine! Turske srećke su najbolje i potpuno sigurne srećke. Mjesečni obrok K 4.75. **Velika skupina** sa 10 krunam, iztkom i sa dvim drugim srećkama na mjesečne obroke po K 6.25. **5 K**

Sve ponudjene srećke moraju biti izvučene!

Preplata za hrvatske srećke o vućenjima svih valjnjih srećaka, koje izlazi svaki mjesec, iznosa 2 kruna godišnje. — Obavijesti daje i srećku prima za srećkono odjeljenje „Slovenske Straže“, gosp. Valentin Erhančić, Ljubljana.

NAJVEĆA DILATA. ZLATARNA
ANT. RADIC
 SPLJET
 S. V. A. T. T. I.

električne namještaje snage, dalje namještaje na mješavi plin proizvaja :
DRAŽDJANSKA TVORNICA MOTORA
 na plin d. d.
 (A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals MORITZ HILLE, DRESDEN)
 najveća specialna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja :

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,
 TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća . . . . .

Ocijenik na zahtjev besplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački. . . . .

prije podne	odl.	↓	Vrbnika	dol.	po podne
4.30	dol.	↑	Pozat	dol.	6.10
5.30	odl.	↓	Rijeka	dol.	6.—
5.45	dol.	↑		dol.	4.50
9.30	dol.			dol.	12.55

Uvjekno pristajanje u Staroj Naiki.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šito-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan	
prije podne	odl.	↓	Vrbnik	po podne	
5.30	dol.	↑	Sv. Marak	dol.	4.30
5.45	odl.	↓	Šito	dol.	4.15
5.50	dol.	↑		dol.	4.10
6.30	odl.	↓	Crikvenica	dol.	3.30
6.40	dol.	↑		dol.	3.—
7.—	dol.			dol.	

Pruga Crikvenica-Rteka.

Svaki utorak

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . . . . dol. 3.45 po p.
 9.15 pr. p. dol. Rteka . . . . . odl. 12.45 po p.

podnesli su i Ugovor iz 1913. današnji
oglas: "Srećko u korist Kluba Crilo Me
todskih zadata".

Javna zahvala.

Prijateljima i znancima, koji se mene
sjetili povodom mog 30 godišnjeg novi-
narskog jubileja, izričem ovim putem naj-
srdniju zahvala.

U Trstu, dne 6. jenera 1913.

Matto Mandić.

Prodaje se ormar dvokrilni
uz jeftinu
cienu. Via Ercule br. 21, III. pod lievo.

Napredok znanosti!

za liečenje sifilisa kao što i kožnih
i spolnih bolesti.

Brzi i sigurno djelujući liek, u
tuzemstvu i inozemstvu potvr-
đen od mnogobrojnih svjedočbi,
kao kožne otekline, uretritisa,
zystitisa; kod upale disala akut-
nih i kroničnih bolesti itd. Sve
spomenute bolesti lieče se naj-
brže i radikalnije sa

Casile confettis
po K 4- kutija.

Jezgrovito liečenje sifilitičnih bolesti i njih po-
sljedica jest **Jorubin Casile**, s najboljim
uspjehom proti onemoglosti, spolnoj nesposobnosti,
holesti zglobova, neurasteniji i proti prelievu i
spermatoriji, upali rektalne itd. Cien **Jorubina
Casile** K 350 bočica.

Za razjašnjenja i svaku drugu uputu obratiti
se na ljekarnu **Serravalle** u Trstu na naslov
g. N. Casile, koji će odgovoriti odmah uz diskretno
održanje tajne.

Casile liekovi prodavaju se u svim ljekarnama
U Puli ljekarne Wassermann, Costantini S. Poli-
carpo i Ulissi Pellegrini.

1000 i tisuću slika i raznih pred-
meta za muška i ženska odi-
jela su u cjeniku, kojega raz-
zasilje badava Jugoslavenska
razpačavaonica R. Sternecki, C. ije

Julius Meini
Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA
PULA
Via Sergia br. 35.
3488 78

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.

Prodaja svježeg kruha
tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne
lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz
najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe sv. Cirila i Metoda

„CROATIA“

osiguravajuća zadruga u Zagrebu. — Utemeljena god. 1884.

Povjerenik za Pulu i okolice: Anto Iekra, upravitelj škole Via Leme 9.

Centrala: Zagreb, u vlastitoj palači, ugao Marovske i Preradovićeve ulice. Po
družnica u Trstu, via del Lavatoio br. 1. II. kat. — Telefon br. 2591. —

Glavna zastupstva: Ljubljana, Novisad, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. osiguranja glavnica za slučaj deživljaja i smrti,
2. osiguranja miraza,
3. osiguranja životnih renta;

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih stro-
jeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljskih plodina (zita, sijena i t. d.);

III. Statutnih plaća protiv razlupanja.

Zadružna imovina u svim odjelima iznosi . . . . . K 2.713.674-13

Od toga temeljna glavnica . . . . . K 800.000-—

Godišnji prhod premije s pristojbama . . . . . K 1.363.040 89

Isplačene odštete . . . . . K 4.970.238-48

Sposobni posrednici i akvizitleri namješću se uz povoljne uvjete.

Od 1878! — Posvuda čuveni glasoviti objavljeni domaći liek.
Kod većih naručbi znatan popust.

Ljekarnika A. THIERRY-a balsam

Jedino pravi sa zelenom duvnom kao zaštitna marka.
Zaštitnom zaštiteno.

Svako patvaranje, oponašanje i preprodaja drugih batzama sa zavarava-
jućom markom progani se kazeno po sudu i strogo kazni. — Djeluje
sigurno, ljekovito kod svih bolesti organa disala, kašlja, izbacivanja pro-
muklosti, katara grla, prsobolja, holesti pluća, specijalno kod influenzae,
bolesti želudca, upala jetara i slezene, pomanjkanja stolice, zubobolje i
utrnih bolesti, trganje zglobova, opekline, kožnih bolesti itd. 12/2 ili 6/1
li i vel. posebna boca K 5.60

**Thierry-eva jedino prava confi-
folijka mast**

sigurna i stalna ljekovita djelovanja kod rana, otekl
ozleđa, upala, abcesa odstranjuje sva strana tjelesa, — Djeluje
su došla u ljelo pa često pruderetne operacije, koje su
za bolnik skoptane, ljekovita kod još tako starih ran,
2 posude stije K 2.60.

Izvor: Ljekarna „Angelo Guvare“ A. THIERRY-a u PREBRADI
Hrvatska. — D bija se u svim većim ljekarnama.
Na veliko u ljekarna drogerijama.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje

Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

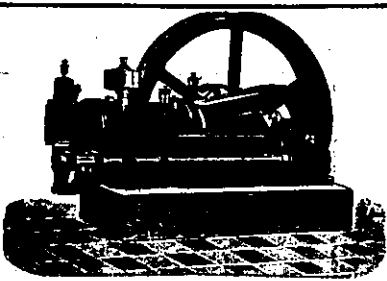
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i
uz mjesečnu otplatu te prima uloške,

koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

NAJBOLJI NAMJESTAJISNAGE

kao motore na naftu sastava DIESEL
najnovije teže konstrukcije, prometni
troškovi po konjaskoj sil na uru 1 1/2, hel.
više, motore na plin (gas), benzin, zestu,
kamenno ulje za obrtničke, poljodjeljske i
električne namjestaje snage, dalje namje-
staje na mrtavi plin proizvodjača:

DRAŽDANSKA TVORNICA MOTORA
na plin d. d.

(A. G. Dresdner Gasmotorenfabrik vormals
MORITZ HILLE, DRESDEN)

najveća specijalna tvornica Evrope

Glavno i isključivo zastupstvo, kamo sve upite upravljati valja:

Tehnička poslovnica:

EMANUEL I OSKAR KRAUS,

TRST, Via San Nicolo 2/b.

Dobivaju se potpune opreme za obrtnička i industrijalna poduzeća

Cijenik na zahtjev bezplatno i bez poštarine.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, talijanski i njemački.

Austro-hrvatsko

parobrodarsko društvo na dionice u Puntu.
Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravnništvo na Rieol, Riva Cri-
stoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. listopada 1912. do opoziva.

Pruga: Puntat-Rijeka.

Svaki dan	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.45	odl.	VPUNAT	dol.	4.50
6. —	dol.	Krk	odl.	4.35
6.10	odl.		dol.	4.25
7. —	dol.	Glavotok	odl.	3.40
7.05	odl.		dol.	3.35
7.35	—	Malinska	odl.	3.0 —
7.45	odl.		dol.	2.55
8.30	dol.	Omišalj	odl.	2.10
8.35	odl.		dol.	2. —
9.30	dol.	RIJEKA	odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u Kijivcima i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Četvrt.	Postaje	Utork.	Petak
prije podne	prije podne		po podne	po podne
10.15	7.35	RIJEKA	5. —	5. —
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11. —	8.20		4.15	4.15
12.20	9.40	Beli	2.55	2.55
12.30	9.50		2.45	2.45
1.20	10.40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50		1.45	1.45
2.10	11.30	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40		12.55	12.55
—	—		—	—
—	—	Baskanova	11.25	11.25
—	—		11.15	11.20
—	—	Lopar	10.10	—
—	—		10.05	—
4.20	3.40	Rab	9.25	9.05
4.30	4. —		9. —	—
4.55	4.25	Lun	8.35	8.35
5. —	4.30		8.30	8.30
6.10	5.40	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50		7.10	7.10
6.30	6. —	Mali Lošinj*)	7. —	7. —
6.40	6.10		6.50	6.50
7.30	7. —	NEREZINE	6. —	6. —

*) Lica Sv. Martina.
Uvjeto pristajanje u Puntu i St. Baški

Brza pruga: Rieka-Opatija-Lovran-Rab

Svaki Srijeda	POSTAJA	Svaki Srijeda
prije podne		po podne
7.35	RIJEKA	7.20
8.10	Opatija	6.45
8.20		6.35
8.35	Lovran	6.20
8.40		6.10
12.30	Rab	2.30

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveit

Svake Nedjel.	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svake Nedjel.
prije podne				po podne
7.35	odl.	RIJEKA	dol.	9.20
8.20	dol.	Opatija	odl.	8.45
8.20	odl.		dol.	8.35
8.35	dol.	Lovran	odl.	8.15
8.40	odl.		dol.	8.10
1.25	dol.	LOŠINJVEIT	odl.	8.30

Uvjeto pristajanje u Malomlošaju lica sv. Martina.
Pruga: Baška-Puntat-Rijeka.

Svaki Poned. Sobotu Nedjelju	Odl. i Dol.	Postaje	Dol. i Odl.	Svaki Poned. Sobotu Nedjelju
prije podne				po podne
4.30	odl.	VBaška	dol.	3.10
5.30	dol.	Puntat	odl.	5. —
5.45	odl.		dol.	4.50
9.30	dol.	Rijeka	odl.	12.55

Uvjeto pristajanje u Staroj Baški.
Pruga: Vrbanik-Sv. Marak-Silo-Crikvenica

Svaki dan	Odl. i Dol.	POSTAJE	Dol. i Odl.	Svaki dan
prije podne				po podne
5.30	odl.	Vrbanik	dol.	4.30
5.45	dol.	Sv. Marak	odl.	4.15
5.50	odl.		dol.	4.10
6.30	dol.	Silo	odl.	3.30
4.40	odl.		dol.	3.20
7. —	dol.	Crikvenica	odl.	3. —

Pruga Crikvenica-Rieka.
Svaki utork

7.15 pr. p. odl. Crikvenica . . . . . dol. 2-45 po p.
9.15 pr. p. dol. Rieka . . . . . odl. 12-45 po p.